

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kesitsel tip araştırmadır.

3.2. Araştırmanın Örnek Büyüklüğü ve Örnek Seçimi

Araştırma, Türk Eczacıları Birliği'nin "Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin ve Öğretim Görevlilerinin Eczacılık Eğitimine İlişkin Görüşleri", ve "Serbest Eczacıların Sürekli Meslek İçi Eğitime İlişkin Görüşleri" isimli iki araştırmanın aynı anda planlanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla araştırma evrenini, Eczacılık Fakültesinin bulunduğu iller (Ankara, İstanbul, İzmir, Eskişehir ve Erzurum) oluşturmaktadır. İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ve Mersin Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde dördüncü sınıflar bulunmadığından, bu illerdeki serbest eczacılar, eczacılık fakültesi öğrenci ve öğretim görevlileri/öğretim üyeleri kapsam dışı tutulmuştur.

Haziran 2003 tarihindeki Türk Eczacıları Birliği Üye Bilgi kayıtlarına göre beş ildeki toplam serbest eczacı sayısı 7585'dir. Örnek büyüklüğü araştırmanın bütçesi göz önüne alınarak 500 kişi olarak belirlenmiştir.

Örnek seçiminin aşamaları;

- 1- Her ilde araştırma örneğine alınacak serbest eczacı sayısı, beş ildeki toplam serbest eczacı nüfusuna orantılanarak hesaplanmıştır (Tablo-1).
- 2- İkinci aşamada, beş ildeki serbest eczacıların adresleri dikkate alınarak sistematik örnekleme ile, her ilde ulaşılabilecek serbest eczacıların adresleri belirlenmiştir.

Tablo-1: Serbest Eczacı Sayısı ve Örnek Planı

Şehirler	Evren	Örnek
Ankara	1700	112
İstanbul	4197	276
İzmir	1326	88
Eskişehir	253	17
Erzurum	109	7
Toplam	7585	500

3.3. Ölçüm Araçlarının Geliştirilmesi

Serbest eczacıların meslek içi eğitimlerine ilişkin gerekli literatür çalışması tamamlandıktan sonra 46 sorudan oluşan Soru Formu hazırlanmıştır. Form, dört temel bölümden oluşmaktadır: 1) eczacıların tanımlayıcı özellikleri ile ilgili sorular 2) mezuniyet öncesi eczacılık eğitimleri ile ilgili sorular 3) mevcut MİEP ile ilgili sorular ve 4) MİEP'nin nasıl olması gerektiği ile ilgili sorulardır (Ek).

3.4. Verilerin Toplanması

Her iki eczacılık eğitimi araştırması için, geliştirilen ölçüm araçlarının uygulanması ve araştırmanın örneklemine ulaşılmasını sağlamak üzere, sekiz anketör belirlenmiştir. Bu anketörlerin seçiminde anketörün en az bir kez anketör olarak çalışmış olması, sağlık sektöründe öğrenci ya da çalışan olması dikkate alınmıştır. 13

Ekim 2003 tarihinde proje yürütücüleri tarafından TEB'de bir günlük anketör eğitimi yapılmıştır. Anketör eğitiminde araştırmanın ölçüm araçlarında kullanılan temel kavramlar (hane, MİSED eğitim, board sınavı, farmasötik bakım vb.) açıklanmış, ölçüm araçları tanıtılmış ve role playing modeli ile soru formunun uygulanması sağlanmıştır.

Veriler, her anketörün her bir ilde ulaşması gereken serbest eczacı adreslerine dayalı olarak soru formunu yüz yüze doldurulması ile toplanmıştır. Ancak, eczacının şehir dışında bulunması, sağlık ya da bir başka sorun nedeniyle o gün eczaneye gelmemesi, eczacının anketi reddetmesi durumunda anketör verilen adresin en yakınındaki eczaneye geçerek soru formu doldurulmuştur. Görüşmeler yaklaşık, 15-25 dakika sürmüştür.

3.5. Uygulama

Araştırmanın ön uygulaması, proje yürütücüleri tarafından 1-10 Ekim 2003 tarihinde Ankara'daki 12 serbest eczacı ile gerçekleşmiştir. Ön uygulama sonunda, ölçüm araçları ile ilgili düzeltmeler yapılmıştır. 13-31 Ekim 2003 tarihleri arasında da araştırmanın uygulama aşamasına geçilmiştir. Örneklem planına uygun olarak, sekiz anketör, bir şoför ve iki proje yürütücüsü araştırma ekibini oluşturmaktadır. Uygulama öncesi beş ilin Eczacı Odaları'na araştırma ile ilgili olarak yazı ile bilgi verilmiştir. Uygulama TEB tarafından tahsis edilen bir minibüs ile beş ildeki 500 serbest eczacı ile soru formunun yüz yüze görüşülerek tamamlanmıştır.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS for Windows Release 11.0 programında, yüzde, ortalama gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanında, ki kare, fisher kesin ki kare gibi önemlilik testleri ile değerlendirilmiştir.

3.7. Hipotezler

Serbest eczacılar:

- 1- Mezuniyet öncesi eğitim programını yetersiz bulmaktadır.
- 2- MİEP'na katılım düşüktür
- 3- MİEP'na katılımı, yas, cinsiyet, çalışma yılı gibi tanımlayıcı özelliklere göre farklılık göstermektedir.
- 4- Board sınavını gerekli görmektedir.
- 5- Eczacıların Board sınavını gerekli görmesi yas, cinsiyet, çalışma yılı gibi tanımlayıcı özelliklere göre farklılık göstermektedir.
- 6- Serbest eczacıların mezuniyet sonrası SMG etkinliklerine katılımı düşüktür
- 7- MİEP'nın zorunlu olması gerektiğini düşünmektedir.
- 8- MİEP'nın zorunlu olması gerektiği düşüncesi yas, cinsiyet, çalışma yılı gibi tanımlayıcı özelliklere göre farklılık göstermektedir.
- 9- MİEP'nın kredilendirilmesi gerektiğini düşünmektedir.
- 10- MİEP'nın kredilendirilmesi gerektiği düşüncesi yas, cinsiyet, çalışma yılı gibi tanımlayıcı özelliklere göre farklılık göstermektedir.
- 11- MİEP'nın internet üzerinden yürütülmesini istemektedir.
- 12- TEB in süreli yayınlarını düzenli olarak takip etmektedir.